

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA‘LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA‘LIM MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIMNING 8-SINF O‘QUVCHILARI
BOSQICHLI IMTIHONINI O‘TKAZISH BO‘YICHA METODIK
TAVSIYALAR VA MATERIALLAR**

ODAM VA UNING SALOMATLIGI

2017-2018 o‘quv yili

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallar Respublika taʼlim markazi ilmiy-metodik kengashining 2018 yil 11 apreldagi navbatdan tashqari 2-sonli yigʻilishida muhokama qilinib, amaliyotda foydalanish uchun tavsiya etilgan.

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallarini kommersiya maqsadida koʻpaytirib tarqatish mumkin emas.

Maktab metodbirlashmalari bosqichli imtihon materiallariga 15% oʻzgartirish kiritish mumkin.

Tuzuvchi:

S.Niyazova- Respublikataʼlimmarkazimetodisti.

Taqrizchi:

O.Ikromov - biologiyafanioʻqituvchisi.

B.Rahimovbiologiyafanioʻqituvchisi.

KIRISH

Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8-sinfida Odam va uning salomatligi fanidan bosqichli imtihon og'zaki shaklda, tavsiya etilgan imtihon materiallari asosida o'tkaziladi.

Odam va uning salomatligi fanidan bosqichli imtihon og'zaki shaklida o'tkaziladi. Harbiro'quvchiga 2 ta savol beriladi. Savollarning 1 ta sinazariy, 1 ta samaliy mashg'ulotga oid bo'ladi. Har bir berilgan savolga javob 5 balliktizimasosidabaholanadi. Baholar umumlashtirilibo'rtachabahochoqariladi.

Masalan: $5+3=8:2=4$

Tayyorgarlikko'rish uchun 20 minutgachavaqtberiladi.

Odam va uning salomatligi fani chuqurlashtirib o'qitiladigan maktab ma'muriyati fan metod birlashmasi qarori bilan mazkur maktabning 8-sinf o'quv dasturiga mos ikkitadan qo'shimcha topshiriq kiritishlari mumkin va qo'shimcha 20 minut vaqt beriladi.

Nazariy savollarga berilgan javoblarni baholash mezonlari:

Mezonlar	ballar
Savollarmazmunanto'laochibberilsa, tushunchalarto'liqvaaniqyoritilsa.	5
Javoblarasosanto'g'ri, qonuniyatlarvanazariyalartavsifidaqismannoaniqliklarbo'lsa.	4
Javoblarqismanto'g'ri, tushunchalarniizohlashdabirqanchaxatoliklargayo'lqo'yilganbo'lsa.	3
Javoblarto'g'rixulosalanmagan, fikrlarchalkash, tushunchalardaxatolarko'p.	2
Tushunchalarnoto'g'ritalqinetilgan, javoblarxatobo'lsa.	1

Amaliy ish va laboratoriyamashg'ulotlarini baholash mezoni:

Mezonlar	ballar
Laboratoriyaishinibajarishketma-ketligigariyoaetilganholdato'g'rivato'liqbajarilgan, to'g'rixulosalanganbo'lsa.	5
Ishnibajarishketma-ketligigariyoaetilgan. Tajribalarto'liqbajarilgan, lekin natijalarniifodalashdakichixatoliklargayo'lqo'yilganbo'lsa.	4
Ishnibajarishketma-ketligigato'liqriyoaetilmagan. Ishqismanto'g'ribajarilgan, lekin natijalarto'g'riifodalanmaganbo'lsa.	3
Jihozlarto'g'ritanlangan, lekin ish nibajarishketma-ketligigariyoaetilmagan, ish nibajarishgato'g'riyondashilmaganbo'lsa.	2
Jihozlarto'g'ritanlanmagan, ish noto'g'ribajarilgan.	1

Amaliyishlarvalaboratoriyamashg'ulotlarinio'tkazishuchunzarurlaboratori yajihozlari, preparatlarvaboshqamateriallaro'qituvchitomonidanoldindantayyorlanadi.

1- BILET

1. Gipofizbezigarmonlarivaularningorganizmgata'sirinimalardaniborat?
2. Epiteliyto'qimasiningmikropreparatinimikroskopdakuzatishvaunijadvalyokirasmd agiepiteliyto'qimasibilantaqqoslang.

2-BILET

1. Buyrakdasiydik hosilbo'lishjarayoninitushuntiribbering.
2. Vena qon tomiridan qon ketgandabirinchiyordamqandayberiladi.

3-BILET

1. O'pkavato'qimalardagazlaralmashinuviqanday bosqichlardaamalgaoshadi.
2. Kapilyar qon ketgandaqandaybirinchiyordamberiladi.

4- BILET

1. Tashqi muhit omillarining yurak faoliyati va qon bosimiga ta'siri nimadan iborat.
2. Bilakarteriyasida qon bosiminio'lchashqandayamalgaoshiriladi.

5-BILET

1. Vatandoshlarimiznitibbiyotfaniningrivojlanishigaqo'shganhissalarinimadaniborat ?
2. Arterial qon ketgandaqandaybirinchiyordamberiladi.

6-BILET

1. Katta vakichik qon aylanish doirasining mohiyatinimadaniborat?
2. Birkechakunduzgiovqatratsioninituzing.

7- BILET

1. Ovqat hazm qilish a'zolarining kasalliklari va ularni oldini olish choralari nimalardan iborat?
2. Su'niynafasoldirishqandayamalgaoshiriladi?

8-BILET

1. Yurakqandayqismlardantuzilgan?
2. Tizzarefleksini hosilbo'lishinikuzating.

9-BILET

1. Suyaklarning qandayshakllaribor?

2. Jismoniy mashqlarning yurak qon tomir tizimiga ta'sirini aniqlang.

10-BILET

1. Suyaklar qanday tarkibga ega ?
2. Odam tinch holatda bo'lganda va jismoniy ish bajarganda tomir urishi (puls) sonini sanash.

11-BILET

1. Nafas olishning ahamiyatini talqin qiling?
2. Arteriya qon tomiridan qon ketganda qanday birinchi yordam berish mumkin?

12- BILET

1. Qonning tomirlar bo'ylab harakatlanishini tushuntirib bering.
2. Su'niy nafas olish qanday amalga oshiriladi?

13- BILET

1. Ovqat hazm qilishning ahamiyatini talqin qiling?
2. Ko'krak qafasidagi harakatni tajribadan kuzatib va harakatni izohlang.

14- BILET

1. Qonning tarkibi va shakll elementlarini talqin qiling.
2. Muskullarning dinamik ishini kuzatib va tushuntirib bering.

15- BILET

1. Ko'krak qafasidagi harakatni talqin qiling.
2. So'lak fermentini talqin qiling.

16- BILET

1. Ovqat hazm qilishning ahamiyatini talqin qiling.
2. Terining turli sohalaridan qon ketganda qanday birinchi yordam beriladi.

17- BILET

1. Shartli va shartsiz reflekslar bir-biridan qanday farq qiladi?
2. Muskullarning statik ishini kuzatib bering.

18- BILET

1. Bosh miya qanday qismlardan iborat?
2. Muskullarning dinamik ishini kuzatib bering.

19- BILET

1. Uyquning ahamiyati.
2. Ko'krak qafasidagi harakatni kuzatib va bu harakatni izohlang.

20- BILET

1. Analizatorlarning qismlari.

2. Tizzarefleksihosilbo`lishinikuzatingvama'lumotbering.

21- BILET

- 1.Spirтли ichimlikichishvachekishningovqathazmqilishorganlarigata`siri.
- 2.Ko`rish o`tkirliginiqandayaniqlashmumkin.

22- BILET

- 1.To`qimaxillariqandayvazifalaribor.
- 2.Tayanch-harakatlanish sistemasishikastlangandaqandayyordamberishmumkin?

23- BILET

- 1.Odam tanasimuskullariningasosiyguruhlariniayting.
- 2.Bir kech-kunduzgiovqatratsioninituzing.

24- BILET

- 1.OITSning qandaybelgilaribor
2. Tizzarefleksihosilbo`lishinikuzating.

25- BILET

- 1.Hujayraning tuzilishivakimyoviytarkibi.
- 2.Jismoniy mashqlarningyurak-qontomirsistemasigata`sirinianiqlash.

26- bilet

- 1.Nerv sistemasiningqandaykasalliklarimavjud.
  - 2.Laboratoriya mashg`uloti.
- Biriktiruvchito`qimasiningtuzilishinimikroskopostidakuzatingvako`rganlaringizni izohlang.

27- BILET

- 1.Alkogolning oliynervfaoliyatigata`siri.
2. Muskullarningdinamikvastatikishiniko`rsating.

28- BILET

- 1.Ovqat hazmqilishorganlariningtuzilishi.
  - 2.Laboratoriya mashg`uloti.
- Biriktiruvchito`qimasiningtuzilishinimikroskopostidakuzatingvaizohlang.

29- BILET

- 1.Markaziy nervsistemasining tormozlanishiningqandayxillarifarqqilinadi?
- 2.Sovqotgandava sovuqurgandaqandaybirinchiyordamberishmumkin.

30- BILET

- 1.Qonningtarkibivashakllielementlarihaqidama'lumotbering.
- 2.Vena qon tomiridan qon ketgandaqandaybirinchiyordamberishmumkin.

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA‘LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA‘LIM MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIMNING 8-SINF O‘QUVCHILARI
BOSQICHLI IMTIHONINI O‘TKAZISH BO‘YICHA
METODIK TAVSIYALAR VA MATERIALLAR**

O‘ZBEKISTON DAVLATI VA HUQUQI ASOSLARI

2017-2018 o‘quv yili

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallar Respublika taʼlim markazi ilmiy-metodik kengashining 2018 yil 11 apreldagi navbatdan tashqari 2-sonli yigʻilishida muhokama qilinib, amaliyotda foydalanish uchun tavsiya etilgan.

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallarini kommersion maqsadida koʻpaytirib tarqatish mumkin emas.

Maktab metodbirlashmalari bosqichli imtihon materiallariga 15% oʻzgartirishlar kiritishi mumkin.

Tuzuvchilar:

Oʻ. Joʻrayev-Respublika taʼlim markazi boʻlim boshligʻi

X. Oʻtanov-Respublika taʼlim markazi metodisti.

M. Aʼloxanov-Respublika taʼlim markazi metodisti.

Taqrizchi:

Q. Exsonov - Toshkent shahar, Yashnobod tumanidagi 231 – maktab tarix, huquq fani oʻqituvchisi.

KIRISH

Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8-sinflarida O'zbekiston davlati va huquqi asoslari fanidan bosqichli imtihon og'zaki shaklda, tavsiya etilgan imtihon materiallari asosida o'tkaziladi.

Bosqichli imtihon uchun O'zbekiston davlati va huquqi asoslari fanidan taqdim etilgan topshiriqlar 30 ta biletida berilgan. Har bir biletida 2 tadan savol mavjud. O'quvchilar biletni olganlaridan keyin tayyorgarlik ko'rish va javob berishlari uchun 20 daqiqa vaqt ajratiladi.

O'zbekiston davlati va huquqi asoslari fani chuqurlashtirib o'qitiladigan maktab ma'muriyati fan metodbirlashmasi qarori bilan mazkur maktabning 8-sinf o'quv dasturiga mos bittadan qo'shimcha savol kiritishlari mumkin va qo'shimcha 5 daqiqa vaqt beriladi.

1 ta muhrlangan konvertni o'quvchilardan biri ochadi.

O'quvchilarning og'zaki javoblari quyidagi mezonlar asosida baholanadi.

Birinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

	Mezonlar	ballar
1	Savolning asosiy mazmunini tushuna olishi, to'liq va aniq ta'rif berishi, nazariy asoslarini bilishi, so'ralgan ma'lumotni aniq misollar orqali amaliyot bilan bog'lab tushuntira olishi, ma'lumotni O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi va qonunlari bilan bog'lab tushuntira olishi	5
2	Savolning asosiy mazmunini tushuna olishi, to'liq va aniq ta'rif berishi, nazariy asoslarini bilishi, so'ralgan ma'lumotni aniq misollar orqali amaliyot bilan bog'lab tushuntira olishi	4
3	Savolning asosiy mazmunini tushuna olishi, to'liq va aniq ta'rif berishi, nazariy asoslarini bilishi	3
4	Savolning asosiy mazmunini tushuna olishi, to'liq va aniq ta'rif bera olishi	2
5	Savolning asosiy mazmunini tushuna olishi	1

Ikkinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

	Mezonlar	ballar
1	Huquqbuzarlikning axloq-odob qoidalariga ta'sirini aniqlay olishi, huquqbuzarlikning ob'yekti va sub'yektini ko'rsata olishi, jarayonning huquqning qaysi sohasiga tegishli ekanligini aniqlay olishi, huquqbuzarlikning ob'yektiv va sub'yektiv tomonlarini aniqlay olishi, berilgan huquqbuzarlik yuzasidan huquqiy baho bera olishi	5
2	Huquqbuzarlikning axloq-odob qoidalariga ta'sirini aniqlay olishi, huquqbuzarlikning ob'yekti va sub'yektini ko'rsata olishi, jarayonning huquqning qaysi sohasiga tegishli ekanligini aniqlay olishi, huquqbuzarlikning ob'yektiv va sub'yektiv tomonlarini aniqlay olishi	4
3	Huquqbuzarlikning axloq-odob qoidalariga ta'sirini aniqlay olishi, huquqbuzarlikning ob'yekti va sub'yektini ko'rsata olishi, jarayonning huquqning qaysi sohasiga tegishli ekanligini aniqlay olishi	3
4	Huquqbuzarlikning axloq-odob qoidalariga ta'sirini aniqlay olishi, huquqbuzarlikning ob'yekti va sub'yektini ko'rsata olishi	2
5	Huquqbuzarlikning axloq-odob qoidalariga ta'sirini aniqlay olishi	1

1-bilet

1. Huquq deganda nimani tushunasiz?
2. Talonchilik

2-bilet

1. Jamiyat deganda nimani tushunasiz?
2. Qasddan badanga tan jarohat yetkazish.

3-bilet

1. Davlat tushunchasini izohlab bering?
2. Tuhmat qilish.

4-bilet

1. Davlatning o'ziga xos belgilari.
2. Haqoratlash.

5-bilet

1. Jamiyatning o'ziga xos belgilari.
2. Firibgarlik

6-bilet

1. Davlat funksiyalari
2. Qamoqdan qochish

7-bilet

1. Davlatning ichki funksiyalariga oid vazifalari qaysilar?
2. Odam o'ldirish

8-bilet

1. Davlatning tashqi funksiyalari
2. Tovlamachilik qilish

9-bilet

1. Davlat qanday asoslarga ko'ra turlarga bo'linadi?
2. Fuqaroning ma'lum bir huquqini paymol etish

10-bilet

1. Davlatning boshqaruv shaklini tushuntiring? (Misollar yordamida)
2. Odam o'g'irlash.

11-bilet

1. Davlatning tuzilish shakliga ko'ra turlarini tushuntiring? (Misollar yordamida).
2. Mashina o'g'irlash.

12-bilet

1. Monarxiya nima?
2. Insonni garovga olish

13-bilet

1. Respublika davlatning qanday boshqaruv shakli?
2. Madaniy yodgorlikka zarar yetkazish.

14-bilet

1. Davlat shakllari deganda nimani tushunasiz?
2. Davlat mulkini talon-taroj qilish.

15-bilet

1. Monarxiyaning asosiy belgilari va turlari
2. Guruh bo'lib odam o'g'irlash.

16-bilet

1. Mutloq monarxiyani izohlab bering (Misollar yordamida)
2. Guruh bo'lib tovlamachilik qilish.

17-bilet

1. Parlamentar respublika qanday respublika? (Misollar yordamida).
2. Giyohvandlik vositalari yoki psixotrop moddalarga qonunga xilof ravishda egalik qilish.

18-bilet

1. Prezidentlik respublikasini izohlang (Misollar yordamida).
2. O'qotar qurol, o'q-dorilar, portlovchi moddalar yoki portlatish qurilmalarini qonunga xilof ravishda egallash.

19-bilet

1. Parlamentar monarxiya davlatning qanday boshqaruv shakli? (Misollar yordamida).
2. Bezorilik

20-bilet

1. Federativ davlat qanday tuzilishdagi davlat? (Misollar yordamida).
2. Ommaviy tartibsizliklar.

21-bilet

1. Unitar tuzilishdagi davlat qanday davlat? (Misollar yordamida).
2. Kontrabanda.

22-bilet

1. Konfederativ tuzilishdagi davlatga ta'rif bering va misollar keltiring
2. Kuchli ta'sir qiluvchi yoki zaharli moddalarni qonunga xilof ravishda egalik qilish.

23-bilet

1. Unitar davlatning belgilari
2. Transport vositalari harakati yoki ulardan foydalanish xavfsizligi qoidalarini buzish

24-bilet

1. Federativ davlatning belgilari
2. Mualliflik huquqini buzish

25-bilet

1. Konfederativ davlatning belgilari
2. Qonunga zid ravishda qurol saqlash

26-bilet

- 1.Siyosiy tartibot deganda nimani tushunasiz?
2. Qasddan badanga yengil shikast yetkazish

27-bilet

- 1.Davlat organlari
- 2.Sudni aldash

28-bilet

- 1.Davlat mexanizmi
- 2.Sudni chalg'itishga urunish

29-bilet

- 1.Huquqiy davlat
- 2.Transport vositasini olib qochish

30-bilet

- 1.Fuqarolik jamiyati
- 2.Talanchilik qilish

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA’LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA’LIM MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIMNING 8-SINF
O‘QUVCHILARIBOSQICHLI IMTIHONINI O‘TKAZISH
BO‘YICHA
METODIK TAVSIYALAR VA MATERIALLAR**

FRANSUZ TILI

2017-2018 o‘quvyili

Umumiyoʻrtataʻlimning 8-sinf

oʻquvchilaribosqichliimtihoninioʻtkazishboʻyichametodiktavsiyalarvamateriallar Respublikataʻlimmarkaziilmiy-metodikengashining 2018 yil 11 apreldaginavbatdantashqari 2-sonli yigʻilishidamuhokamaqilinib, amaliyotdafoydalanishuchuntavsiyaetilgan.

Umumiyoʻrtataʻlimning 8-sinf

oʻquvchilaribosqichliimtihoninioʻtkazishboʻyichametodiktavsiyalarvamateriallari nikommersiyamaqsadidakoʻpaytiribtarqatishmumkinemas.

Maktabmetodbirlashmalaribosqichliimtihonmateriallariga 15%

oʻzgartirishlarkiritishimumkin.

Tuzuvchi:

S.Qurbonaliyeva- Respublika Taʻlim markazi Chet tillar boʻlimi metodisti.

Taqrizchilar:

O.Abduraxmonova - Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi 51-maktabning fransuz tili oʻqituvchisi.

D.Qurbonova - Toshkent shahar, Olmazor tumanidagi 196-maktabning fransuz tili oʻqituvchisi.

M.Bobojonova - Toshkent shahar, Olmazor tumanidagi 196-maktabning fransuz tili oʻqituvchisi.

KIRISH

Umumiy oʻrta taʼlim maktablarining 8-sinflari uchun fransuz tilidan bosqichli imtihon ogʻzaki nutq koʻnikmasini aniqlash yuzasidan oʻtkaziladi. Bosqichli imtihonini oʻtkazishdan maqsad oʻquvchilarning chet til taʼlimi boʻyicha olgan bilim, koʻnikma va malakalarini aniqlashdan iborat. Bosqichli imtihonini oʻtkazish oʻquv dasturlari asosida bir bosqichda amalga oshiriladi. Unda ogʻzaki topshiriq 25 ta biletdan iborat boʻlib, har bir biletda ikkitadan topshiriq beriladi. Oʻquvchi olgan bilet boʻyicha tayyorgarlik koʻrishi uchun 20 minutgacha vaqt beriladi.

Chet tillari chuqurlashtirib oʻqitiladigan sinflar va maktablar uchun maktab metodbirlashmasi qaroriga asosan qoʻshimcha 1 ta topshiriq beriladi va tayyorgarlik koʻrishi uchun qoʻshimcha 10 minut vaqt beriladi.

Oʻquvch mavzu yuzasidan oʻz fikrini fransuz tilida erkin bayon etishi kerak. Oʻquvchi tomonidan bildirilgan fikrlar grammatik va fonetik jihatdan toʻgʻri bayon etilishi, nutqining ravonligi, mavzudan chetlashmaganligi va bildirilgan fikrlarning mantiqan bir-biri bilan bogʻliqligi hisobga olinadi. Fikrlar bayon etilayotganda, soʻz birikmalarining notoʻgʻri ifodalanishi, grammatik va fonetik qoidalarga rioya qilmaslik hollari bir gapning oʻzida ikki va undan ortiq kuzatilsa, oʻsha gap hisobga olinmaydi. Oʻquvchi bilet savollariga toʻliq javob bera olmasa, oʻqituvchi oʻquvchiga mavzu yuzasidan uchinchi savolni berishi mumkin. Bilet asosida va qoʻshimcha tarzda berilgan har bir berilgan savolga javob 5 ballik tizim asosida baholanadi. Masalan: 1-savolga 3 ball, 2-savolga 5 ball, 3-savolga (qoʻshimcha berilgan savol) 4 ball qoʻyilsa, baholar umumlashtirilib, oʻrtacha ball chiqariladi. $3+5+4=12:3=4$ ball.

Ogʻzaki topshiriq boʻyicha baholash mezon

Baholashmezon	Ball
Berilgan mavzuni toʻliq ogʻzaki bayon qila olsa, mavzu yuzasidan fikr bildirsa va uni asoslay olsa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiya bilan gapirsa, berilgan mavzuga doir savollarga toʻliq javob bera olsa.	5
Berilgan mavzuni qiyinchilik bilan ogʻzaki bayon qila olsa, fikr tor bildirsa, talaffuz va intonatsiyada oʻzginakamchilik kayoʻl qoʻysa, berilgan mavzuga doir savollarga qiyinchilik bilan javob bera olsa.	4
Berilgan mavzuni qisman ogʻzaki bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, berilgan mavzuga doir savollarga qisman javob bera olsa.	3
Berilgan mavzuni tushunarsiz tarzda bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, berilgan mavzu mazmuniga doir savollarga tushunarsiz tarzda javob bersa.	2
Berilgan mavzuni bir-biri bilan bogʻlanmagan jumlar bilan ogʻzaki bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, matn mazmuniga doir savollarga javob bera olmasa.	1

Eslatma: Berilgan javoblar ko'rsatilgan me'yorlardan biroz farq qilsa ham, yuqoridagi me'zonlarga asoslanilgan holda baholanadi.

1-BILET

1. Conjuguez le verbe “**naître**” au passé simple.
2. La conversation sur le thème “Mon oeuvre lues”.

2-BILET

1. Composez quelques phrases avec les pronoms “**Chaque**”, et “**Chacun**” .
2. La conversation sur le thème “Mon rêve”.

3-BILET

1. Remplacez avec le pronom personnel complément indirect. *Est-ce que Louise téléphone souvent à Cristine ?*
2. La conversation sur le thème “Mon jour prochain”.

4-BILET

1. Mettez le verbe au temps qui convient. *Quand il (faire) beau et que je (être) libre, je vais chez ma grand-mère que j'aime beaucoup.*
2. La conversation sur le thème “Mon repas préféré”.

5-BILET

1. Expliquez l'expression **Il est très malin** en utilisant la comparaison **comme** .
2. La conversation sur le thème “Mon émission préférée” .

6-BILET

1. Complétez la phrase. .... *comme Crésus.*
2. La conversation sur le thème “Mes opinions sur mon voyage”.

7-BILET

1. Utilisez les prépositions qui conviennent. .... *mon arrivée à Paris, je travaille avec lui.*
2. La conversation sur le thème “Au supermarché”.

8-BILET

1. Composez quelques phrases avec “**Aucun**”
2. La conversation sur le thème “Les célèbres hommes de l'Ouzbékistan”.

9-BILET

1. Mettez la phrase à la forme passive. *Ton travail nous satisfait.*
2. La conversation sur le thème “Mon métier choisi”.

10-BILET

1. Mettez le verbe au passé simple. *Tout le monde (s'installer) et (attendre).*

2. La conversation sur le thème “Mon rêve”.

11-BILET

1. Citez les expressions qui expriment l’interdiction.
2. La conversation sur le thème “Les célèbres sculptures”.

12-BILET

1. Dites la fonction syntaxique du pronom indéfini “**Chacun**”. *A chacun selon son mérite.*
2. La conversation sur le thème “Mon écrivain (poète) préféré”.

13-BILET

1. Terminez la phrase. *S’il fait beau aujourd’hui .....*
2. La conversation sur le thème “Dans la salle de français”.

14-BILET

1. Trouvez les antonymes des mots suivants. “**Interdire**”, “**Polluer**”, “**Construire**”.
2. La conversation sur le thème “Les fêtes de la France”.

15-BILET

1. Composez la phrase avec **du moment que, puisque**.
2. La conversation sur le thème “L’Ouzbékistan – c’est pays natal”.

16-BILET

1. Conjuguez le verbe **vouloir** au subjonctif présent.
2. La conversation sur le thème “Ma musique préférée”.

17-BILET

1. Utilisez les pronoms démonstratifs. *C’est le problème de Nodira.*
2. La conversation sur le thème “Mon hobby”.

18-BILET

1. Employez la conjonction **quand**. *Quand je (revenir) chez moi, j’ai vu mon ami.*
2. La conversation sur le thème “Les curiosités de l’Ouzbékistan”.

19-BILET

1. Terminez la phrase. *Elles se ressemblent comme .....*
2. La conversation sur le thème “La nature et nous”.

20-BILET

1. Comment passer du doute à la certitude en français ? Composer des phrases.
2. La conversation sur le thème “Le héros de mon film préféré”.

21-BILET

1. Finissez la phrase! *Le prof sera content, si les élèves .....*
2. La conversation sur le thème “Les célèbres hommes de la France”.

22-BILET

1. Redis cette phrase à la tournure impersonnelle. *Deux chevaux ont passé par ici.*
2. La conversation sur le thème “Au théâtre”.

23-BILET

1. Complétez la phrase avec une proposition subordonnée. *Je vous dis cela pour que .....*
2. La conversation sur le thème “Au magasin d’alimentation ”.

24-BILET

1. Mettez à la voix active. *Ces chansons seront interprétées par Lara Fabian.*
2. La conversation sur le thème “Le monde de l’art”.

25-BILET

1. Continuez la phrase. Ce professeur est ennuyeux comme .....
2. La conversation sur le thème “Le médias”.

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA‘LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA‘LIM MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIMNING 8-SINF O‘QUVCHILARI
BOSQICHLI IMTIHONINI O‘TKAZISH BO‘YICHA METODIK
TAVSIYALAR VA MATERIALLAR**

GEOGRAFIYA

2017-2018 o‘quv yili

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallar Respublika taʼlim markazi ilmiy-metodik kengashining 2018 yil 11 apreldagi navbatdan tashqari 2-sonli yigʻilishida muhokama qilinib, amaliyotda foydalanish uchun tavsiya etilgan.

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallarini kommersion maqsadida koʻpaytirib tarqatish mumkin emas.

Maktab metodbirlashmalari bosqichli imtihon materiallariga 15% oʻzgartirish kiritish mumkin.

Tuzuvchilar:

E.Nazaraliyeva-Respublika taʼlim markazi aniq va tabiiy fanlar boʻlimi geografiya fani metodisti.

V.Fedorko-Toshkent shahar Olmazor tumani 233-maktabning geografiya fani oʻqituvchisi.

Taqrizchilar:

N.Roʻziyeva-Namangan viloyati Yangiqoʻrgʻon tumani 54-maktabning geografiya fani oʻqituvchisi.

G.Raxmanova-Toshkent shahar Uchtepa tumani 68-maktabning geografiya fani oʻqituvchisi.

KIRISH

Umumiy oʻrta taʼlimning 8-sinfida geografiya fanidan bosqichli imtihon ogʻzaki soʻrov shaklida oʻtkaziladi. Tayyorgarlikkoʻrishuchun oʻquvchiga 20 daqiqa vaqt beriladi.

Har bir oʻquvchiga bittadan bilet beriladi. Har bir biletida 1 ta nazariy va 1 ta amaliy topshiriq berilgan.

Geografiya fani chuqurlashtirib oʻqitiladigan maktab maʼmuriyati fan metodbirlashmasi qarori bilan mazkur maktabning 8-sinf oʻquv dasturiga mos ikkitadan qoʻshimcha topshiriq kiritishlari mumkin va qoʻshimcha 20 minut vaqt beriladi.

Bilet savollariga Oʻzbekiston Respublikasining tabiiy sharoiti va tabiiy boyliklarining milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati, milliy iqtisodiyotning tarmoqlari, aholi va inson omili, Respublika yoqilgʻi energetikasi, agrosanoat majmuasi, aholiga xizmat koʻrsatish va turizm, xizmat koʻrsatish turlari (matbaachilik, taʼlim), Oʻzbekiston Respublikasi iqtisodiyotining hududiy tashkil etilishi (iqtisodiy rayonlar) hamda amaliy topshiriqlar kiritiladi.

Har bir berilgan savolga javob 5 ballik tizim asosida baholanadi. Masalan: 1-savolga 3 ball, 2-savolga 5 ball qoʻyilib, baholar umumlashtirilib soʻngra ulardan oʻrtacha ball chiqariladi. $3+5=8:2=4$

Nazariy savollarga berilgan javoblar quyidagimezonlarasosidabaholanadi:

Mezonlar	Ball
Oʻquvchi tomonidan savollarga javob mazmunan toʻla ochib berilib, atama va tushunchalarning lugʻaviy maʼnosini toʻgʻri ayta olib, xarita bilan ishlashni toʻgʻri yoʻlga qoʻya olsa	5
Oʻquvchi tomonidan savollarga javob mazmunan toʻla ochib berilib, atama va tushunchalarning lugʻaviy maʼnosini toʻgʻri ayta olib, xarita bilan ishlashda 1 ta va undan ortiq kamchiliklarga yoʻl qoʻysa	4
Oʻquvchi tomonidan savollarga javob qisman ochib berilib, atama va tushunchalarning lugʻaviy maʼnosini izohlashda xatolarga yoʻl qoʻyilib, xarita bilan ishlashni toʻgʻri yoʻlga qoʻya olmasa	3
Oʻquvchi tomonidan savollarga javob mazmunan toʻla ochib berilmasa, atama va tushunchalarning lugʻaviy maʼnosini izohlashda xatoliklarga yoʻl qoʻyilib, xarita bilan ishlashni toʻgʻri yoʻlga qoʻya olmasa	2
Oʻquvchi tomonidan savollarga javob mazmunan toʻla ochib berilmasa, atama va tushunchalarning lugʻaviy maʼnosini izohlay olmasa, xarita bilan ishlashni toʻgʻri yoʻlga qoʻya olmasa	1

Amaliy topshiriq javoblarini quyidagimezonlarasosidabaholanadi:

Mezonlar	Ball
Oʻquvchi tomonidan topshiriqni bajarishda ilmiy xatoliklarga	5

yo‘l qo‘yilmagan.Topshiriqning yechilish shartlari ko‘rsatilib aniq va to‘g‘ri bajarilgan bo‘lsa	
O‘quvchi tomonidan topshiriqni bajarishda ayrim mazmunli xatoliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsada? yechish yo‘li to‘g‘ri tanlangan. Topshiriqning sharti va yechilish jarayonida noaniqliklar mavjudbo‘lsa	4
O‘quvchi tomonidan topshiriqni bajarishda ko‘rinarli ilmiy xatoliklarga yo‘l qo‘yilgan. Topshiriqning yechilish shartlari ko‘rsatilmasdan javobi to‘g‘ridan to‘g‘ri yozib qo‘yilgan bo‘lsa	3
O‘quvchi tomonidan topshiriqni bajarishda ilmiy xatoliklarga yo‘l qo‘yilgan. Topshiriqning yechilish shartlari ko‘rsatilmasdan javobi to‘g‘ridan to‘g‘ri yozib qo‘yilgan bo‘lsa	2
O‘quvchi topshiriqni bajarishga urungan ammo mutlaqo xato bajargan bo‘lsa.	1

Izoh: Amaliy topshiriqlarini bajarish uchun zarur o‘quv jihozlari (O‘zbekiston Respublikasining tabiiy, iqtisodiy va siyosiy xaritalari, dunyoning tabiiy va siyosiy xaritalari, globus, 6,7,8- sinf o‘quv atlaslari va boshqa materiallar) o‘qituvchi tomonidan oldindan tayyorlab qo‘yiladi.

1-BILET

1. O'zbekiston Respublikasining tabiiy geografik o'rni, chegaralari va qo'shni mamlakatlari, maydoni va tabiatining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapiring. (Xaritadan Farg'ona vodiysi, Mirzacho'l tekisligi, Qizilqum cho'li, Ustyurt platosi, Surxondaryo vodiysini ko'rsating).
2. Havo harorati +100 C bo'lganda, nisbiy namlik 60 % ga teng bo'lsa, havodagi namlik miqdorini toping?

2-BILET

1. Andijon viloyatining geografik o'rni, tabiiy sharoiti va xo'jaligi haqida gapiring. Xaritadan Andijon, Asaka, Xonobod shaharlarini ko'rsating.
2. O'zbekistonda aholining yillik tabiiy o'sishi 515 ming kishini tashkil etib, tug'ilganlar soni 687 ming kishiga teng bo'lsa, o'lganlar sonini aniqlang.

3 – BILET

1. O'zbekiston Respublikasi aholisining zichligi, joylashuvi, ko'payishi va milliy tarkibi haqida gapiring. O'zbekistondagi 5ta eng katta shaharlar (Toshkent, Namangan, Samarqand, Andijon, Nukus)ni xaritadan ko'rsating.
2. Dengiz tubiga exlot jo'natgan ovoz to'lqini 12 sekunda borib kelgan bo'lsa, uning chuqurligi necha metrga teng bo'ladi?

4 - BILET

1. O'zbekiston elektroenergetikasi haqida gapirib bering. Xaritadan yirik elektr stansiyalari joylashgan Shirin, Angren, Navoiy, Taxiatosh shaharlari va Chorvoq suv omborini ko'rsating.
2. Balandligi 225 metr bo'lgan tepalikda turgan kishi uchun gorizont chegarasining uzoqligi qanchaga teng bo'ladi?

5 – BILET

1. O'zbekistonning yoqilg'i sanoati haqida gapiring. Xaritadan neft hamda gazni qayta ishlash zavodlari joylashgan shahar va shaharchalar (Qorovulbozor, Farg'ona, Oltiariq, Muborak)ni ko'rsating.
2. Samolyot Toshkentdan soat 15:00 da uchib ketib, Singapurga u yerdagi vaqt bilan soat 22:00 da ko'ndi. Toshkent IV-soat mintaqasi, Singapur esa VIII-soat mintaqasida joylashgan bo'lsa, samolyot ikki shahar orasidagi parvozni qancha vaqtda amalga oshirgan?

6 – BILET

1. Farg'ona viloyati sanoati va qishloq xo'jaligi haqida gapiring. Xaritada Farg'ona, Qo'qon, Marg'ilon, Quvasoy shaharlari, Oltiariq shaharchasini ko'rsating.
2. Samarqand viloyatida respublika aholisining 12 % yashaydi. Bu viloyatga respublikada yig'iladigan sabzavotlar hosilining 16,5% i to'g'ri keladi. Ushbu mahsulot viloyatning ixtisoslashgan tarmog'i bo'la oladimi? Javobingizni asoslang.

7 - BILET

1. O‘zbekistonning rekreatsiya resurslari haqida gapiring. Mamlakatimizda qanday dam olish maskanlari mavjud? Chortoq shahri, Xojikent, Chimyon va Zomin shaharchalarini xaritadan ko‘rsating.
2. Toshkentda (IV-soat mintaqasi) tush payti soat 12^{00} bo‘lganda, Parij (I-soat mintaqasi) va Tokio (IX-soat mintaqasi) shaharlarida necha soat bo‘ladi?

8–BILET

1. Navoiy va Qashqadaryo viloyatlarining sanoatiga qiyosiy tavsif bering. Ushbu ikkita viloyatlar sanoatining tarmoqlar tarkibidagi farqlarga qanday omillar ta’sir ko‘rsatadi?
2. Havo harorati 0°C ga teng, 1 m^3 havo tarkibida 3 gramm suv bug‘i mavjud bo‘lsa, havoning nisbiy namligi qanchaga teng bo‘ladi?

9-BILET

1. O‘zbekiston Respublikasining avtomobilsozlik sanoati haqida gapiring. Xaritadan yengil va yuk avtomobillar, avtobuslar ishlab chiqaradigan korxonalar joylashgan shaharlarni ko‘rsating.
2. O‘zbekiston Respublikasi maydoni $448,9$ ming km^2 , aholisi 1.01.2018 yil holati bo‘yicha $32,6$ mln kishini tashkil etgan bo‘lsa, aholi zichligini toping.

10 – BILET

1. O‘zbekiston Respublikasining oziq-ovqat sanoati haqida gapiring.
2. Yanvarning o‘rtacha harorati -8°C , iyunning o‘rtacha harorati $+28^{\circ}\text{C}$ bo‘lsa, havo haroratining yillik amplitudasini hisoblang.

11 - BILET

1. Sirdaryo viloyatining geografik o‘rni, tabiiy resurslari haqida gapiring. Viloyatning sanoati va qishloq xo‘jaligida qaysi tarmoqlar yetakchilik qiladi? Xaritadan Sirdaryo IES joylashgan shaharni ko‘rsating.
2. Tush paytida uylarning soyasi tushib turmaydigan ko‘cha qaysi tomon (lar) ga yo‘nalganligini aniqlang.

12-BILET

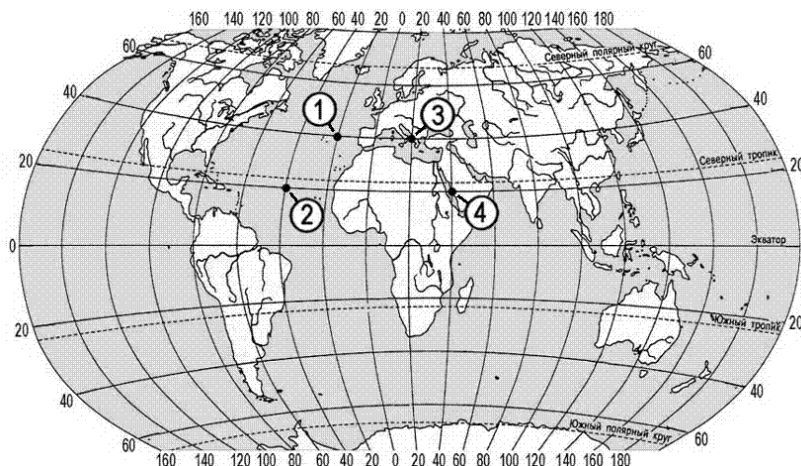
1. O‘zbekistonda qora va rangli metallurgiyaning rivojlanishi haqida gapiring. Ushbu tarmoqlarning yirik markazlari (Bekobod, Olmaliq, Navoiy, Zarafshon, Uchquduq, Chirchiq)ni xaritadan ko‘rsating.
2. Buxoro va Qorako‘l shaharlari orasidagi 25 kmli masofa birinchi xaritada $2,5$ sm ga, huddi shu masofa ikkinchi xaritada 5 sm ga teng bo‘lsa, xaritalarning masshtabini aniqlang. Aniqlangan masshtablarning qaysi biri yirik?

13 – BILET

1. Surxondaryo viloyatining geografik o‘rni, qishloq xo‘jaligi va sanoati haqida gapiring. Xaritadan Termiz, Denov, Qumqo‘rg‘on va Boysun shaharlarini ko‘rsating.
3. Agar tog‘ etagida barometr 740 mm ni, tog‘ tepasida esa 440 mm ni ko‘rsatsa, tog‘ cho‘qqisining nisbiy balandligini aniqlang.

14 – BILET

1. Jizzax viloyatining tabiiy resurslari, sanoati va qishloq xo‘jaligi haqida gapiring. Xaritadan Jizzax, G‘allaorol, Do‘stlik shaharlari va Zomin shaharchasini ko‘rsating.
2. Koordinatalari 20° sh.k., 40° sh.u. bo‘lgan nuqta xaritada qaysi raqam bilan belgilangan?

15 – BILET

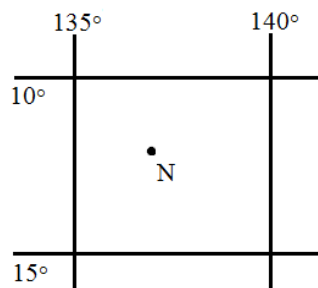
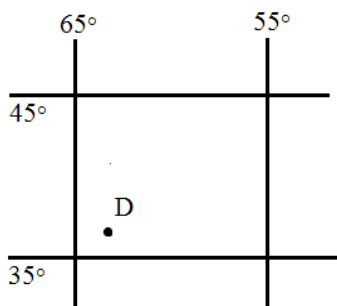
1. Namangan viloyatiga umumiy geografik tavsif bering. Xaritadan Namangan, Chust, Kosonsoy, Chortoq shaharlarini ko‘rsating.
2. Mamlakatga ko‘chib kelganlar soni 130 ming kishi, ketganlar soni esa 155 ming kishiga teng. Migratsiya saldosini hisoblang.

16 – BILET

1. Mirzacho‘l iqtisodiy-geografik rayoniga umumiy tavsif bering. Xaritadan Jizzax, Guliston, Shirin, Do‘stlik, G‘allaorol shaharlarini ko‘rsating.
2. Masshtabi 1: 4 000 000 xaritada daryo uzunligi 4 sm ga teng bo‘lsa daryoning haqiqiy uzunligi necha km ga teng ?

17 – BILET

1. O‘zbekiston Respublikasining ko‘mir sanoati haqida gapiring. Xaritadan ko‘mir sanoatiga ixtisoslashgan Angren va Sharg‘un shaharlarini ko‘rsating. Xaritadan neftni qayta ishlash zavodi joylashgan viloyatdagi shaharni ko‘rsating.
2. Quyidagi nuqtalarning geografik koordinatalarini aniqlang:

18 – BILET

1. O‘zbekistonda quruqlik transportining rivojlanishi haqida gapiring.
2. Quyidagi nomli masshtablarni sonli masshtablarga aylantiring.
  - a) 1 sm da 30 km;
  - b) 1 sm da 5 km;
  - c) 1 sm da 250 m.

19 – BILET

1. Qoraqalpog'iston va Surxondaryo viloyatlariga qiyosiy geografik tavsif bering. Hududlar va ularning markazlarini xaritadan ko'rsating.
2. Berilgan ma'lumotlarga ko'ra bir sutka davomida ob-havo quyidagicha o'zgargan bo'lsa, sutka ichidagi o'rtacha haroratni aniqlang: -6°C , -9°C , -3°C , $+2^{\circ}\text{C}$, $+8^{\circ}\text{C}$, $+3^{\circ}\text{C}$, 0°C , -3°C .

20 – BILET

1. Farg'ona iqtisodiy geografik rayoniga quyidagi reja asosida ta'rif bering.
  - a) geografik o'rni (xarita yordamida); b) aholisi; c) qishloq xo'jaligining asosiy tarmoqlari; d) sanoatining asosiy tarmoqlari; e) eng yirik shaharlari.
2. Havo harorati $+30^{\circ}\text{C}$ bo'lganda, nisbiy namlik 60% ga teng bo'lsa, havodagi namlik miqdorini toping?

21 – BILET

1. O'zbekiston kimyo sanoati haqida gapiring. Respublikamizdagi yirik kimyo korxonalari joylashgan shaharlar (Olmaliq, Chirchiq, Navoiy, Farg'ona, Qo'ng'iro't)ni xaritadan ko'rsating.
2. Dunyo okeanidagi suvi eng sho'r dengiz Qizil dengiz hisoblanadi (42 g/l). Bu dengizning 4 tonna suvidan qancha tuz olish mumkin?

22–BILET

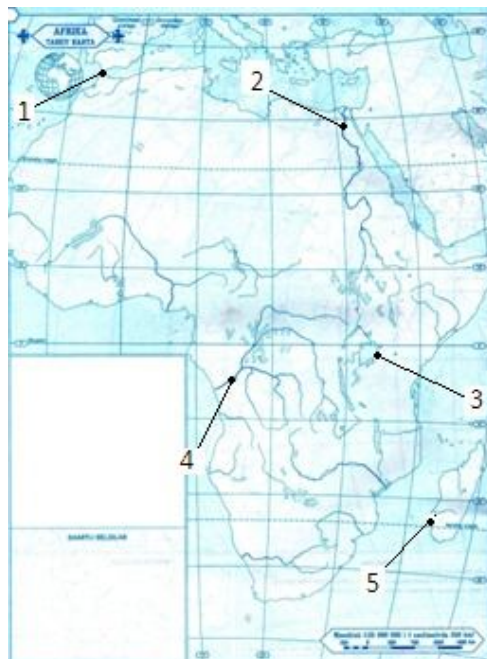
- 1 Navoiy viloyati sanoat va qishloq xo'jaligining asosiy tarmoqlarini ayting. Xaritadan viloyatdagi rangli metallurgiya va qurilish materisllari sanoati markazlari (Navoiy, Zarafshon, Uchquduq, G'azg'on)ni ko'rsating.
2. Shaharda 1 yil mobaynida tug'ilish 800 kishi, o'lim 300 kishi, ko'chib ketganlar soni 1200 kishi, ko'chib kelganlar soni esa 600 kishini tashkil etgan bo'lsa, shahar aholisi qanchaga o'zgarganini hisoblab chiqing.

23–BILET

- 1 Qashqadaryo viloyatiga umumiy geografik tavsif bering. Xaritadan Qarshi, Shahrisabz, Kitob, Muborak shaharlarini ko'rsating.
2. Sangzorga qishda 168 mm, bahorda 174 mm, yozda 15 mm, kuzda esa 67 mm yog'in tushganligi ma'lum. Ushbu ma'lumotlardan foydalanib, Sangzordagi yillik yog'in miqdorini aniqlang.

24 – BILET

1. Toshkent iqtisodiy geografik rayonining geografik o'rni, tabiiy resurslari va aholisi joylashuvi haqida gapiring.
2. Xaritada raqamlar bilan Afrika materigining qaysi ob'ektlari ko'rsatilgan?

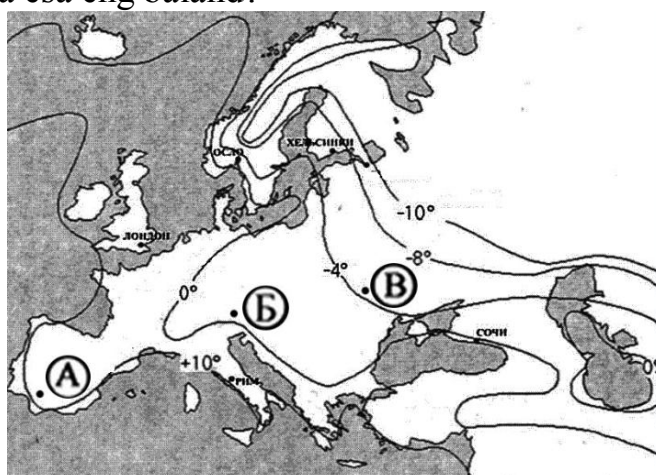

25 – BILET

1. O‘zbekistonda gidroenergetikaning rivojlanishi haqida gapiring. GESlar qurilgan Chorvoq, Tuyamo‘yin va Andijon suv omborlarini xaritadan ko‘rsating.
2. 1.01.2017 yil holatiga Andijon viloyati (hududi 4,3 ming km², aholisi 3 mln. kishi) va Sirdaryo viloyati (hududi 4,3 ming km², aholisi 800 ming kishi)ning aholi zichligini aniqlang va ularni taqqoslang.

26 –BILET

1. Mashinasozlik sanoati haqida gapiring. Xaritadan O‘zbekistondagi avtomobil zavodlari joylashgan shaharlar (Asaka, Samarqand)ni ko‘rsating.
2. Xaritada belgilangan nuqtalarning qaysi birida yanvarning o‘rtacha havo harorati eng past, qaysi birida esa eng baland?

27- BILET

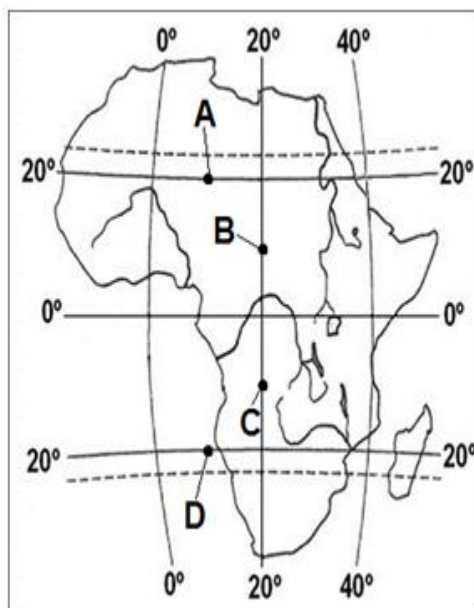
1. Farg‘ona viloyatiga umumiy geografik tavsif bering. Xaritadan Qo‘qo‘n, Marg‘ilon, Quvasoy, Rishton shaharlarini ko‘rsating.
2. Samolyot 6 km balandlikda uchib bormoqda. Yer yuzasida harorat +24⁰C bo‘lsa, samolyot uchib borayotgan balandlikdagi haroratni aniqlang

28-BILET

1. Toshkent iqtisodiy geografik rayoniga quyidagi reja asosida ta'rif bering. a) geografik o'rni (xarita yordamida); b) aholisi; c) qishloq xo'jaligining asosiy tarmoqlari; d) sanoatining asosiy tarmoqlari; e) eng katta shaharlari.
2. 5000 m balandlikka ko'tarilgan alpinistlarning barometri 250 mm simob ustunini ko'rsatgan bo'lsa, shu vaqtda tog' etagidagi havo bosimi qanchaga teng bo'ladi?

29- BILET

1. O'zbekistonda qurilish materiallari sanoati haqida gapiring. Xaritadan G'azg'on shaharchasini ko'rsating va u nima bilan mashhurligini tushuntiring.
2. Xaritada belgilangan nuqtalarning qaysi birida 22 dekabr kuni Quyosh eng yuqori balandlikda turadi?

30-BILET

1. Quyi Amudaryo iqtisodiy geografik rayonining iqtisodiy-geografik o'rni, tabiiy sharoiti va resurslari hamda ixtisoslashuvi haqida so'zlab bering. Xaritadan Nukus, Urganch, Xiva, Q'ong'iro't va Mo'ynoq shaharlarini ko'rsating.
2. Sirdaryo viloyatining O'zbekiston aholisidagi ulushi 2,5%, paxta yetishtirishdagi hissasi esa 3,5%. Paxtachilik viloyat uchun ixtisoslashgan tarmoq bo'la oladimi?

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA‘LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA‘LIM MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIMNING 8-SINF
O‘QUVCHILARIBOSQICHLI IMTIHONINI O‘TKAZISH
BO‘YICHA
METODIK TAVSIYALAR VA MATERIALLAR**

NEMIS TILI

2017-2018 o‘quv yili

Umumiy oʻrta ta'limning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallar Respublika ta'lim markazi ilmiy-metodik kengashining 2018 yil 11 apreldagi navbatdan tashqari 2-sonli yigʻilishida muhokama qilinib, amaliyotda foydalanish uchun tavsiya etilgan.

Umumiy oʻrta ta'limning 8-sinf oʻquvchilari bosqichli imtihonini oʻtkazish boʻyicha metodik tavsiyalar va materiallarini kommersiya maqsadidakoʻpaytirib tarqatish mumkin emas.

Maktabmetodbirlashmalaribosqichliimtihonmateriallariga15% oʻzgartirishlarkiritishimumkin.

Tuzuvchi:

Sh. Sattorova - Respublika ta'limmarkazi metodisti.

Taqrizchilar:

R.Qodirova - Toshkent shahar, Uchtepa tumanidagi 203-maktabning nemis tili oʻqituvchisi.

H.Mavlonova - Toshkent viloyati, Zangiota tumanidagi 29-maktabning nemis tili oʻqituvchisi.

KIRISH

Umumiy oʻrta taʼlim maktablarining 8-sinflari uchun nemistilidan bosqichli imtihon ogʻzaki nutq koʻnikmasini aniqlash yuzasidan oʻtkaziladi. Bosqichli imtihonni oʻtkazishdan maqsad oʻquvchilarning chet til taʼlimi boʻyicha olgan bilim, koʻnikma va malakalarini aniqlashdan iborat. Bosqichli imtihonni oʻtkazish oʻquv dasturlari asosida bir bosqichda amalga oshiriladi. Unda ogʻzaki topshiriq 25 ta biletdan iborat boʻlib, har bir biletda ikkitadan topshiriq beriladi. Oʻquvchi olgan bilet boʻyicha tayyorgarlik koʻrishi uchun 20 minutgachavaqt beriladi.

Chet tillari chuqurlashtirib oʻqitiladigan sinflar va maktablar uchun maktab metodbirlashmasi qaroriga asosan qoʻshimcha 1 ta topshiriq beriladi va tayyorgarlik koʻrishi uchun qoʻshimcha 10 minut vaqt beriladi.

Oʻquvch mavzu yuzasidan oʻz fikrini nemis tilida erkin bayon etishi kerak. Oʻquvchi tomonidan bildirilgan fikrlar grammatik va fonetik jihatdan toʻgʻri bayon etilishi, nutqining ravonligi, mavzudan chetlashmaganligi va bildirilgan fikrlarning mantiqan bir-biri bilan bogʻliqligi hisobga olinadi. Fikrlar bayon etilayotganda, soʻz birikmalarining notoʻgʻri ifodalanishi, grammatik va fonetik qoidalarga rioya qilmaslik hollari bir gapning oʻzida ikki va undan ortiq kuzatilsa, oʻsha gap hisobga olinmaydi. Oʻquvchi bilet savollariga toʻliq javob bera olmasa, oʻqituvchi oʻquvchiga mavzu yuzasidan uchinchi savolni berishi mumkin. Bilet asosida va qoʻshimcha tarzda berilgan har bir berilgan savolga javob 5 ballik tizim asosida baholanadi. Masalan: 1-savolga 3 ball, 2-savolga 5 ball, 3-savolga (qoʻshimcha berilgan savol) 4 ball qoʻyilsa, baholar umumlashtirilib, oʻrtacha ball chiqariladi. $3+5+4=12:3=4$ ball.

Ogʻzaki topshiriq boʻyicha baholash mezon

Baholashmezon	Ball
Berilgan mavzuni toʻliq ogʻzaki bayon qila olsa, mavzu yuzasidan fikr bildirsa va uni asoslay olsa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiya bilan gapirsa, berilgan mavzuga doir savollarga toʻliq javob bera olsa.	5
Berilgan mavzuni qiyinchilik bilan ogʻzaki bayon qila olsa, fikr tor bildirsa, talaffuz va intonatsiyada oʻzginakamchilik kayoʻl qoʻysa, berilgan mavzuga doir savollarga qiyinchilik bilan javob bera olsa.	4
Berilgan mavzuni qisman ogʻzaki bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, berilgan mavzuga doir savollarga qisman javob bera olsa.	3
Berilgan mavzuni tushunarsiz tarzda bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, berilgan mavzu mazmuniga doir savollarga tushunarsiz tarzda javob bersa.	2
Berilgan mavzuni bir-biri bilan bogʻlanmagan jumlar bilan ogʻzaki bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, matn mazmuniga doir savollarga javob bera olmasa.	1

Eslatma: Berilgan javoblar koʻrsatilgan meʼyorlardan biroz farq qilsa ham, yuqoridagi meʼzonlarga asoslanilgan holda baholanadi.

1-BILET

1. Ergänzen Sie.

Es ärgert meine Eltern oft sehr, ... (ist, Zimmer, mein immer, unordentlich).

2. Gespräch zum Thema „Feiertage in Usbekistan“.

2-BILET

1. Ergänzen Sie.

Ich habe keine Ahnung, ...

2. Gespräch zum Thema „Fernsehprogramm“.

3-BILET

1. Bestimmen Sie die Zeitformen.

Gestern hat Anton schlecht geschlafen und heute Morgen war er sehr müde.

2. Gespräch zum Thema „Die Kunst“.

4-BILET

1. Wie kann man anders sagen?

Den Regenschirm kann man reparieren.

2. Gespräch zum Thema „Die Musikstile“.

5-BILET

1. Verbinden Sie die Sätze durch „daß“ oder „ob“

Ich habe keine Ahnung. Er kommt heute um 11 Uhr.

2. Gespräch zum Thema „Meine Lieblingssendung“.

6-BILET

1. Bilden Sie einen Satz im Präsens Passiv.

der Brief, schreiben, mein Freund, gestern

2. Gespräch zum Thema “Alisher Nawoi”.

7-BILET

1. Bilden Sie den Satz im Aktiv.

Das Zimmer wurde von deiner Schwester aufgeräumt.

2. Gespräch zum Thema „Im Supermarkt“.

8-BILET

1. Ergänzen Sie den Satz.

Wenn ich Sportler wäre, ...

2. Gespräch zum Thema „Die Jugendlichen in Deutschland“.

9-BILET

1. Bilden Sie einen Satz im Perfekt.

zur Arbeit, er, mit dem Auto, fahren

2. Gespräch zum Thema „Berühmte Persönlichkeiten“.

10-BILET

1. Bilden Sie einen Satz im Präsens Passiv.

der Text, übersetzen, der Schüler

2. Gespräch zum Thema „Johann Wolfgang Goethe“.

11-BILET

1. Verbinden Sie den Satz mit „damit“ oder „um ... zu“

Unser Nachbar spart sein Taschengeld. Er möchte sich ein Computer kaufen.

2. Gespräch zum Thema „Meine Lieblingsbücher“.

12-BILET

1. Ergänzen Sie den Satz mit „um ... zu“.

Am Wochenende fahren wir nach Deutschland, ...

2. Gespräch zum Thema „Mein Lieblingsschriftsteller“.

13-BILET

1. Ergänzen Sie.

Wenn die Sonne ... , machten wir meistens lange Wanderungen.

2. Gespräch zum Thema „Die Umwelt“.

14-BILET

1. Bilden Sie einen Satz.

Himbeertee, ich, Fieber, habe, wenn, trinke, meistens, ich eine, Tasse.

2. Gespräch zum Thema „Die Feiertage in Deutschland“.

15-BILET

1. Ergänzen Sie

- ... *interessieren Sie sich?*

- *Ich interessiere mich für... .*

2. Gespräch zum Thema „Weihnachten“.

16-BILET

1. Bilden Sie den Satz im Aktiv.

Der Kranke ist von dem Arzt untersucht.

2. Gespräch zum Thema „Musik macht Spaß“.

17-BILET

1. Bilden Sie einen Satz

besonders, Musik, Internet, und, Handy, sein, für junge Leute, in Deutschland, wichtig

2. Gespräch zum Thema „Meine Lieblingsbeschäftigung“.

18-BILET

1. Verbinden Sie den Satz mit „damit“ oder „um ... zu“
Diese Eltern schicken ihre Tochter nach Deutschland. Sie möchte dort Deutsch lernen.
2. Gespräch zum Thema „Die Sehenswürdigkeiten von Usbekistan“.

19-BILET

1. Ergänzen Sie.
Wenn er kommt, ...
2. Gespräch zum Thema „Die Natur und wir“.

20-BILET

1. Ergänzen Sie den Satz.
Was würden Sie machen, wenn ... ?
2. Gespräch zum Thema „Die Haupthelden meines Lieblingsfilms“.

21-BILET

1. Ergänzen Sie.
Wir wissen nicht, ... (er, morgen, rechtzeitig, kommen)
2. Gespräch zum Thema „Die usbekische berühmte Persönlichkeiten“.

22-BILET

1. Bilden Sie einen Satz im Perfekt.
Franka Potente, im Film „Lola rennt“, die Hauptrolle, spielen.
2. Gespräch zum Thema „Die Malerei“.

23-BILET

1. Bestimmen Sie die Zeitformen der Verben.
Kleine Leute, große Leute gab es gestern, gibt es heute.
2. Gespräch zum Thema „In der Nahrungsmittelgeschäft“.

24-BILET

1. Ergänzen Sie.
Wir wissen, ... (rechtzeitig, meine, Freundin, immer, kommen)
2. Gespräch zum Thema „Welt der Kultur“.

25-BILET

1. Bilden Sie einen Satz.
Winter, war, ich, im, meinen, bei, Verwandten, in, vorigen, Tashkent.
2. Gespräch zum Thema „Massenmedien“.

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA’LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA’LIM MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIMNING 8-SINF
O‘QUVCHILARIBOSQICHLI IMTIHONINI O‘TKAZISH
BO‘YICHA
METODIK TAVSIYALAR VA MATERIALLAR**

INGLIZ TILI

2017-2018 o‘quvyili

Umumiy o'rtata'limning 8-sinf

o'quvchilaribosqichliimtihoninio'tkazishbo'yichametodiktavsiyalarvamateriallar Respublikata'limmarkaziilmiy-metodikkengashining 2018 yil 11 apreldaginavbatdantashqari 2-sonli yig'ilishidamuhokamaqilinib, amaliyotdafoydalanishuchuntavsiyaetilgan.

Umumiy o'rtata'limning 8-sinf

o'quvchilaribosqichliimtihoninio'tkazishbo'yichametodiktavsiyalarvamateriallari nikommersiyamaqsadidako'paytiribtarqatishmumkinemas.

Maktabmetodbirlashmalaribosqichliimtihonmateriallariga 15%

o'zgartirishlarkiritishimumkin.

Tuzuvchi:

X.Xakimova- Respublika Ta'lim markazi Chet tillar bo'limi boshlig'i.

Taqrizchi:

G.Raximova – Toshkent shahar, Sergeli tumanidagi 8-maktabning ingliz tili o'qituvchisi.

KIRISH

Umumiy oʻrta taʼlim maktablarining 8-sinflari uchun ingliztilidan bosqichli imtihoni ogʻzaki nutq koʻnikmasini aniqlash yuzasidan oʻtkaziladi. Bosqichli imtihonini oʻtkazishdan maqsad oʻquvchilarning chet til taʼlimi boʻyicha olgan bilim, koʻnikma va malakalarini aniqlashdan iborat. Bosqichli imtihonini oʻtkazish oʻquv dasturlari asosida bir bosqichda amalga oshiriladi. Unda ogʻzaki topshiriq 25 ta biletdan iborat boʻlib, har bir biletda ikkitadan topshiriq beriladi. Oʻquvchi olgan bilet boʻyicha tayyorgarlik koʻrishi uchun 20 minutgacha vaqt beriladi.

Chet tillari chuqurlashtirib oʻqitiladigan sinflar va maktablar uchun maktab metodbirlashmasi qaroriga asosan qoʻshimcha 1 ta topshiriq beriladi va tayyorgarlik koʻrishi uchun qoʻshimcha 10 minut vaqt beriladi.

Oʻquvch mavzu yuzasidan oʻz fikrini ingliz tilida erkin bayon etishi kerak. Oʻquvchi tomonidan bildirilgan fikrlar grammatik va fonetik jihatdan toʻgʻri bayon etilishi, nutqining ravonligi, mavzudan chetlashmaganligi va bildirilgan fikrlarning mantiqan bir-biri bilan bogʻliqligi hisobga olinadi. Fikrlar bayon etilayotganda, soʻz birikmalarining notoʻgʻri ifodalanishi, grammatik va fonetik qoidalarga rioya qilmaslik hollari bir gapning oʻzida ikki va undan ortiq kuzatilsa, oʻsha gap hisobga olinmaydi. Oʻquvchi bilet savollariga toʻliq javob bera olmasa, oʻqituvchi oʻquvchiga mavzu yuzasidan uchinchi savolni berishi mumkin. Bilet asosida va qoʻshimcha tarzda berilgan har bir berilgan savolga javob 5 ballik tizim asosida baholanadi. Masalan: 1-savolga 3 ball, 2-savolga 5 ball, 3-savolga (qoʻshimcha berilgan savol) 4 ball qoʻyilsa, baholar umumlashtirilib, oʻrtacha ball chiqariladi. $3+5+4=12:3=4$ ball.

Ogʻzaki topshiriq boʻyicha baholash mezon

Baholashmezon	Ball
Berilgan mavzuni toʻliq ogʻzaki bayon qila olsa, mavzu yuzasidan fikr bildirsa va uni asoslay olsa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiya bilan gapirsa, berilgan mavzuga doir savollarga toʻliq javob bera olsa.	5
Berilgan mavzuni qiyinchilik bilan ogʻzaki bayon qila olsa, fikr tor bildirsa, talaffuz va intonatsiyada oʻzginakamchilik kayoʻl qoʻysa, berilgan mavzuga doir savollarga qiyinchilik bilan javob bera olsa.	4
Berilgan mavzuni qisman ogʻzaki bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, berilgan mavzuga doir savollarga qisman javob bera olsa.	3
Berilgan mavzuni tushunarsiz tarzda bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, berilgan mavzu mazmuniga doir savollarga tushunarsiz tarzda javob bersa.	2
Berilgan mavzuni bir-biri bilan bogʻlanmagan jumlar bilan ogʻzaki bayon qila olsa, fikr bildira olmasa, toʻgʻri talaffuz va intonatsiyaga rioya qilmasa, matn mazmuniga doir savollarga javob bera olmasa.	1

Eslatma: Berilgan javoblar ko'rsatilgan me'yorlardan biroz farq qilsa ham, yuqoridagi me'zonlarga asoslanilgan holda baholanadi.

1-BILET

1. When I ... .. (*have eat*) I began watching TV.
2. Topic on theme "Book which I read".

2-BILET

1. My radio doesn't work very well, but I don't know what is wrong _____ it.
2. Topic on theme "My future dream".

3-BILET

1. When/have/do/lesson/English/you?
2. Topic on theme "My last day" .

4-BILET

1. The state museum of Fine Arts in Tashkent ... .. (*is find*) in 1918.
2. Topic on theme "My favorite food".

5-BILET

1. The British newspapers are the same ... the American newspapers. They ... big headlines.
2. Topic on theme "My favorite program".

6-BILET

1. We _____ (have choose) sport newspaper because it has lots of sport news.
2. Topic on theme "Sayohat taasurotlarim".

7-BILET

1. I would _____ to read famous newspaper.
2. Topic on theme "At the supermarket".

8-BILET

1. I am interested _____ fishing.
2. Topic on theme "Famous people".

9-BILET

1. They _____ (read) a newspaper at the moment.
2. Topic on theme "Profession which I choose".

10-BILET

1. He _____ (not like) to go to the cinema.
2. Topic on theme “My dream”.

11-BILET

1. He is going _____ read a new book about “life”.
2. Topic on theme “Famous sculptures”.

12-BILET

1. I *didn't have/hadn't had* much money.
2. Topic on theme “My favourite writer (poetry)”.

13-BILET

1. I paid/had paid all my bills last week.
2. Topic on theme “In the English classroom”.

14-BILET

1. If my cat _____ open the fridge, it _____ what it wants. (can, eat)
2. Topic on theme “Holidays of Great Britain”.

15-BILET

1. I _____ a car if I _____ enough money. (have, buy)
2. Topic on theme “Uzbekistan – my homeland”.

16-BILET

1. I don't think this room _____ (clean) yesterday.
2. Topic on theme “My favorite music”.

17-BILET

1. Nobody _____ what was happening. (tell)
2. Topic on theme “Things which I like”.

18-BILET

1. If you _____ (heat) ice, it _____ (melt).
2. Topic on theme “Buildings of Uzbekistan”.

19-BILET

1. He said he _____ (to be born) in 1976.
2. Topic on theme “Nature and we”.

20-BILET

1. I want _____ watch TV when I have a free time.
2. Topic on theme “My favorite film here”.

21-BILET

1. It's a pity. If I _____ (to be) you, I _____ (miss) the football.
2. Topic on theme "Literary officials".

22-BILET

1. I have/eat lunch at three o'clock every day.
2. Topic on theme "At the theatre".

23-BILET

1. Where are you going _____ Sunday?
2. Topic on theme "Shopping".

24-BILET

1. She _____ never _____ (to be) outside England.
2. Topic on theme "World of culture".

25-BILET

1. When I _____ (open) the window the cat _____. (jump out)
2. Topic on theme "Mass media".